

2022 rokiem Ignacego Łukasiewicza

2022-02-18

W 2022 roku przypada zarówno 200. rocznica urodzin Ignacego Łukasiewicza, jak i 140. rocznica jego śmierci. Dlatego Sejm postanowił uczcić pamięć polskiego farmaceuty i przedsiębiorcy, ustanawiając rok 2022 rokiem Ignacego Łukasiewicza.

Sylwetka Ignacego Łukasiewicza

Ignacy Łukasiewicz urodził się w 1822 roku w Zadusznikach (powiat mielecki). Już w wieku 14 lat, z powodów finansowych, podjął pracę w aptece w Łańcucie, gdzie poznawał podstawy farmacji. Ówczesni aptekarze często sami sporządzali leki, dlatego musieli znać właściwości wielu substancji, przeprowadzać analizy i eksperymenty chemiczne. Jego edukację przerwał pobyt w więzieniu, do którego trafił na dwa lata za działalność w tajnej organizacji niepodległościowej. Gdy w 1848 roku opuścił areszt, zatrudnił się w doskonałej lwowskiej aptece Piotra Mikolascha. Dzięki wstawiennictwu Mikolasha dostał zgodę na opuszczenie miasta i rozpoczął studia na Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie zdał wszystkie egzaminy z wyjątkiem farmakognozji, co uniemożliwiło mu otrzymanie dyplomu. Dyplom magistra farmacji uzyskał więc na Uniwersytecie Wiedeńskim 30 lipca 1852.

Po powrocie Łukasiewicz razem z Janem Zehem, pracownikiem tej samej placówki, zaczął badać skład ropy naftowej. Jej złoża występowały na Podkarpaciu, ale dotychczas wykorzystywano ją w ograniczony sposób (na przykład jako smar do wozów albo lekarstwo dla bydła). Na przełomie roku 1852/1853 Łukasiewicz i Jan Zeh otrzymali naftę metodą frakcjonowanej destylacji. Uzyskana ta drogą nafta okazała się mieć szczególną zaletę. Podczas spalania dawała jasny ogień, nie kopciała i była tańsza niż inne surowce służące do oświetlania. Pojawił się poważny problem, gdyż stosowane do tej pory lampy oliwne nie nadawały się do nafty, bo wybuchały. Łukasiewicz skonstruował więc specjalny model lampy, do którego blacharz Adam Bratkowski wykonał prototyp ze zbiornikiem z grubszej blachy. W ten sposób w 1853 roku powstała pierwsza na świecie lampa naftowa. Zapalono ją po raz pierwszy w Gorlicach w 1853 roku a następnie na wystawie apteki we Lwowie. Początkowo cieszyła się niewielkim zainteresowaniem. Przełomem okazało się wydarzenie z 31 lipca 1853 roku. Tamtej nocy we lwowskim szpitalu przeprowadzono po raz pierwszy operację chirurgiczną przy świetle lamp naftowych. Wynalazek farmaceuty zdał egzamin, a data jego zastosowania stała się symbolicznym początkiem polskiego przemysłu naftowego. W 1854 roku w Bóbrce Łukasiewicz ze współnikami założyli pierwszą na świecie kopalnię ropy naftowej. W wielu krajach lampy naftowe stanowiły w drugiej połowie XIX wieku najpopularniejszy i tani sposób oświetlenia wnętrz mieszkalnych.

W latach 1868–1881 Łukasiewicz zainicjował powstanie kilku kopalni nafty w Beskidzie Dukielskim (Ropianka, Wilsznia, Smereczne) i w Gorlickiem (Ropa, Wójtowa), w Bóbrce oraz otworzył leczniczy zakład kąpielowy jodowo-bromowy, w Chorkówce kaplicę dla miejscowej ludności, a w miejscowości Zręcin (pod Chorkówką) ufundował ze swoim współnikiem Klobassą kościół w stylu neogotyckim. Pod koniec życia został wybrany do Sejmu Galicyjskiego. W międzyczasie, w roku 1873 papież Pius IX za działalność charytatywną nadał mu tytuł Szambelana Papieskiego i odznaczył go Orderem Św. Grzegorza. W roku 1877 zorganizował we Lwowie kongres naftowy oraz utworzył w Gorlicach Krajowe Towarzystwo Naftowe. Zmarł 7 stycznia 1882 roku w wyniku ciężkiego zapalenia płuc. Został pochowany na cmentarzu w Zręcinie.